

**Kristiansand Venstre – Førsteutkast til
kommunevalgprogram 2023-2027**

VENSTRE

Innhold

1. Innledning.....	4
2. Kultur, idrett og frivillighet	4
2.1 En kulturby i høy klasse	4
2.2 Frivillighetskommunen	5
2.3 Friluftsliv i kommunen	6
2.4 Idrettsglede for alle.....	7
2.5 Idrettsanlegg	7
3. Et Kristiansand som satser på by- og stedsutvikling, klimaet og miljøet.....	8
3.1 En klimavennlig kommune	8
3.2 En klimatilpasset kommune.....	9
3.3 Grønt hverdagsliv og sirkulær økonomi.....	9
3.4 Rent og levende hav	11
3.5 By- og stedsutvikling	11
3.6 En grønn kommune med plass til alle.....	11
3.7 Nye byutviklingsområder	12
3.8 Boliger for alle	13
3.9 Gode og levende nabolag	14
3.10 Grønn transport.....	14
3.11 Gå- og sykkelbyen Kristiansand	14
3.12 Kollektivtransport.....	15
3.13 En miljøvennlig bilpolitikk	16
4. Utdanning og oppvekst.....	17
4.1 Barnehage	17
4.2 Skole.....	19
4.3 SFO	21
4.4 Lærerne	21
4.5 Skolehelsetjenesten	22
4.6 Læringsmiljø	22
4.7 Barnevern	23
4.8 Oppvekst og nærmiljø	24
5. En god kommune for alle.....	25
5.1 Helsetjenester og psykisk helse	25
5.2 Lokal rusreform	27
5.3 Økt frihet i alderdommen	28

5.4 Bedre kvinnehelse, reprodktiv helse og barselsoppfølging	29
5.5 Likestilling, mangfold og inkludering	30
5.6 Arbeids- og sosialpolitikk	33
6. Flere jobber og flere i arbeid i Kristiansand	35
6.1 Forutsigbarhet for næringslivet	36
6.2 Flere i jobb	36
6.3 Et Kristiansand tilpasset det moderne arbeidslivet	37
6.4 Mer liv i Kvadraturen	37
6.5 Flere turister skal oppleve kommunen vår	38
6.6 Grønnere og mer innovativt landbruk og havbruk	38
6.7 Mer grønn energi og industriutvikling i kommunen	39
6.8 Kristiansand som en forutsigbar eier og innovativ innkjøper	40
6.9 Kommunen som arbeidsgiver	40
7. Universitetsbyen Kristiansand	41

1. Innledning

2 Kristiansand Venstre vil ta Kristiansand framover.

3 De siste fire årene i kommunepolitikken har vært preget av for mye usikkerhet. Kristiansand
4 Venstre ønsker at den neste valgperioden skal bli preget av tryggere politisk styring og et
5 kraftfullt arbeid for å nå to overordna mål. Flere skal oppleve trygghet i sin hverdag,
6 levekårene skal opp. Kristiansand skal bli en kommune hvor det blir enklere å ta de grønne
7 valgene, utslippene skal ned.

8 Kristiansand står foran store utfordringer og muligheter. Det ligger store planer klare for å
9 utvikle flere arbeidsplasser og å gjøre Kristiansand til en enda bedre kommune. Venstre
10 mener at det må legges trygge og forutsigbare rammer for dem som ønsker å skape noe,
11 samtidig som det skal settes stadig kraftigere krav til å kutte utslipp.

12 Kristiansand Venstre vil ta Kristiansand framover, det betyr at Kristiansand må fortsette som
13 én kommune. Vi mener at det er mulig å gjøre Kristiansand til en enda bedre kommune, med
14 gode tjenester i hele kommunen. Å splitte opp kommunen er ikke riktig medisin for å løfte
15 levekår, for å kutte utslipp og for å skape mer i Kristiansand. Vi kan få til mer sammen enn
16 hver for oss.

17 2. Kultur, idrett og frivillighet

18 Kristiansand skal fortsatt ha et fritt, sterkt og selvstendig kultur- og idrettsliv. Vi skal støtte
19 mangfoldet og bredden, samtidig som vi dyrker frem talentene. Kommunen skal være en
20 støttespiller for kulturlivet og idretten og sørge for at alle, uavhengig av utgangspunkt, skal få
21 oppleve kultur og idrettsglede.

22 2.1 En kulturby i høy klasse

23 Kristiansand skal være en av Europas fremste kulturbyer. Den beste måten for kommunen å
24 støtte opp om kulturlivet på er ved å la kulturen være fri og bidra konstruktivt med arealer,
25 lokaler og virkemidler til initiativer fra kulturlivet selv. I tillegg bør kommunen legge til rette for
26 gode kulturopplevelser for alle, uavhengig av alder, inntekt og funksjonsevne.

27 **Kristiansand Venstre vil:**

- 28 ● Styrke ordningen med Fritidsfond og satsningen på BUA
- 29 ● Stille kommunale bygg og plasser til rådighet for kulturarrangementer og at
- 30 kommunale bygg som står midlertidig tomme, skal tilbys kulturaktører for leie.

- 1 ● Styrke tilskuddsordningene til kultursektoren og forenkle søknadsprosessene til
- 2 kommunale midler.
- 3 ● Bygge ut kulturell infrastruktur i hele kommunen, blant annet ved å stille krav om
- 4 lokaler til kultur i større områdeutbygginger.
- 5 ● Ha sterke kulturinstitusjoner og et fritt kulturfelt som blomstrer.
- 6 ● Støtte kompetansesentrene slik at de gis mulighet til å utvikle kulturbaserte næringer
- 7 ● Gjøre det enklere og tryggere å være kunstner.
- 8 ● Tilrettelegge for lokale scener i bydelene med servering og aktiviteter i form av
- 9 musikk, revy, teater, litteratur, e-sport og annen kulturaktivitet.
- 10 ● Styrke bibliotektilbudet i hele kommunen med selvbetjening utenfor åpningstid i alle
- 11 filialer, samt ha forsøk med selvbetjente skolebibliotek på kveldstid.
- 12 ● Starte prosjektering for nytt bibliotek øst for Varoddbroa.
- 13 ● Legge til rette for at Kristiansand kan være attraktiv for internasjonale artister som
- 14 besøker Norge ved å støtte byens festivaler og musikkscener.
- 15 ● Gjøre kulturtilbudene i Kristiansand mer attraktive for ungdom og gi ungdom opp til
- 16 18 år et godt og variert kulturtilbud i hele kommunen, i form av blant annet
- 17 øvingslokaler for musikk og e-sport-tilbud
- 18 ● Kulturskolen skal være priset på en måte som sikrer at barn kan delta uavhengig av
- 19 foreldrenes inntekt.
- 20 ● Videreutvikle Odderøya for kultur og andre kreative næringer. Oppgradere
- 21 eksisterende bygg og utarbeide ny reguleringsplan. Planen skal blant annet ta sikte
- 22 på å redusere bilbruken på Odderøya til et minimum.

23 2.2 Frivillighetskommunen

24 Frivilligheten lager rom for inkluderende møteplasser, fellesskap og læringsarenaer. Den gir
25 mennesker i alle aldre mulighet til å ta ansvar og engasjere seg i samfunnet og har stor
26 egenverdi. For Venstre er det helt grunnleggende at frivilligheten får utvikle seg på egne
27 premisser. Det offentlige skal ikke styre hvilken retning frivilligheten skal ta, hvilke aktiviteter
28 som skal utføres eller initiativ som skal tas. Kommunens oppgave er å tilrettelegge for frivillig
29 aktivitet, blant annet gjennom å skape møteplasser og å forenkle søknadsprosessene for
30 frivillige organisasjoner.

31 **Kristiansand Venstre vil:**

- 32 ● Sikre gode rammevilkår til frivillige organisasjoner
- 33 ● Tredoble støtten til de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene.
- 34 ● Ha tillit til frivilligheten, redusere rapporteringskravene og fjerne andre byråkratiske
- 35 barrierer for å gjøre det lettere å drive frivillighet.

- 1 ● Tilby flere av kommunens lokaler til bruk for frivilligheten, for eksempel møtelokaler
- 2 og lagringsplass til utstyr, og sikre at frivilligheten alltid tilbys kommunens lokaler
- 3 gratis.
- 4 ● Samarbeide med frivillige organisasjoner om å nå felles mål som styrket folkehelse,
- 5 bedre oppvekstvilkår og mindre utenforskap.
- 6 ● Sørge for at kommunen samarbeider med frivillige lag og foreninger fremfor å
- 7 opprette konkurrerende aktiviteter eller tiltak.
- 8 ● Samarbeide med frivillige organisasjoner for å få flere barn og unge til å delta på
- 9 fritidsaktiviteter, bedre folkehelse og oppvekstvilkår, og redusere utenforskap.
- 10 ● Inkludere frivillige organisasjoners behov bedre i utformingen av kommunale planer.
- 11 ● Etablere en frivillighetskoordinator i kommunen med ansvar for å bistå og
- 12 representere frivilligheten inn mot kommunen, samt for å bidra til god oversikt over
- 13 de frivillige organisasjonene for innbyggerne.

14 2.3 Friluftsliv i kommunen

15 Friluftsliv gir rike naturopplevelser, er helsefremmende og er den aktiviteten flest mennesker
16 deltar i. Å legge til rette for friluftaktiviteter der folk bor, koster lite, men det krever aktiv
17 tilrettelegging og tilgjengeliggjøring av arealer. Venstres mål er at alle skal ha tilgang til
18 nærnatur og turterreng i nærheten av der de bor.

19 **Kristiansand Venstre vil:**

- 20 ● Sørge for at alle har mulighet til å delta i friluftaktivitet gjennom samarbeid og støtte
- 21 til friluftorganisasjoner.
- 22 ● Sikre en god forvaltning av fiskevannene i kommunen.
- 23 ● At kommunen skal samarbeide med lokale turlag og historielag om å ta vare på,
- 24 kartlegge og tilgjengeliggjøre kulturminner i turområder og resten av byen.
- 25 ● Sikre at flere turstier får belysning som ikke skaper lysforurensing, og etablere og
- 26 vedlikeholde universelt utformede turstier og ruter.
- 27 ● Utvikle kommunen slik at alle boliger, skoler og barnehager ligger i gangavstand til
- 28 grøntområder og turstier.
- 29 ● Etablere sammenhengende kyst- og elvestier og ivareta allemannsretten i
- 30 Kristiansand, blant annet ved å stramme inn bygging i strandsonen og fjerne
- 31 sperringer.
- 32 ● Bedre tilgangen til øyene rundt Kristiansand
- 33 ● Etablere flere hundeparker.

1 2.4 Idrettsglede for alle

2 Organisert og egenorganisert idrett skaper fellesskap, samhold og gode opplevelser.
3 Idretten fremmer folkehelse, integrering og mestringsfølelse. Venstre vil føre en moderne
4 idrettspolitik som spiller på lag med alle gode krefter for å gjøre idretten tilgjengelig for alle
5 som vil være med og oppleve idrettsglede. Særlig viktig er det å sikre barn og unge reell
6 mulighet til å delta i idrettsaktiviteter ved å fjerne barrierer som i dag hindrer deltagelse for
7 mange.

8 **Kristiansand Venstre vil:**

- 9 ● Tredoble driftstilskuddet til idrettslagenes arbeid for barn og unge
- 10 ● Prioritere midler til breddeidrett for å skape inkluderende idrettsarenaer.
- 11 ● Ha gode utlånsordninger for utstyr flere steder i kommunen.
- 12 ● Støtte opp om den egenorganiserte og utradisjonelle idretten, ved å legge tilby
13 kommunale idrettsanlegg og andre arealer.
- 14 ● Ha gode idrettslinjer på videregående og ungdomsskolenivå med nok plasser.
- 15 ● Legge til rette for internasjonale og nasjonale idrettsarrangementer

16 2.5 Idrettsanlegg

17 Kristiansand har mangel på de fleste typer idrettsanlegg. En viktig oppgave framover vil
18 være å bygge nok anlegg for en bredde av idretts- og sportstilbud, slik at innbyggerne kan
19 velge blant et mangfold av tilbud.

20 **Kristiansand Venstre vil:**

- 21 ● Starte prosjektering av ny svømmehall for å sikre et bedre tilbud i hele kommunen.
- 22 ● Bygge og rehabilitere anlegg for fysisk aktivitet i samarbeid med næringsliv og
23 idretten.
- 24 ● Stille krav om bygging av idrettsanlegg i nye områdereguleringer.
- 25 ● Bygge flere flerbrukshaller.
- 26 ● Utvikle og tilgjengeliggjøre arealer til egenorganisert aktivitet som turstier, lysløyper,
27 sykkelstier, rullekitraseer, skateparker og ulike nærmiljøanlegg.
- 28 ● Bygge ny skatepark i kommunen
- 29 ● Åpne for selvbetjening utenfor åpningstid på idretts- og kulturanlegg.
- 30 ● At kommunen skal bistå idrettslag når de møter nye kvalitetskrav til anleggsstandard
31 som følge av avansement.

1 3. Et Kristiansand som satser på by- og stedsutvikling, klimaet 2 og miljøet

3 Verden står midt i en klima- og naturkrise. Venstre vil at Kristiansand skal være en nasjonal
4 pådriver for gjennomføring av klimakutt som monner, og en by som tar vare på natur og
5 dyreliv. Kristiansand må gå foran og vise at grønn omstilling er mulig, uten at det går på
6 bekostning av innbyggernes livskvalitet eller frihet.

7 3.1 En klimavennlig kommune

8 Kristiansand må være en nullutslippsby innen 2030. Transport, avfall og bygg og anlegg står
9 for nesten alle utslipp i Kristiansand. Hovedinnsatsen må derfor legges her.

10 Bevaring, restaurering og rehabilitering av natur er avgjørende klimatiltak. Det bidrar til
11 reduserte utslipp og gjør oss bedre rustet til å håndtere klimaendringene.

12 **Kristiansand Venstre vil:**

- 13 ● Ha nullvekst i personbiltrafikken
- 14 ● Jobbe for at all transport skal bli utslippsfri innen 2030
- 15 ● Bygge ut flere, og utvide eksisterende flere miljøvennlige fjernvarmenett for
16 oppvarming.
- 17 ● At det stilles strenge klima- og miljøkrav når nye større utbyggingsområder
18 planlegges
- 19 ● At alle kommunens byggeplasser blir utslippsfrie fra og med 2025.
- 20 ● At kommunale bygg som hovedregel ikke skal rives i forbindelse med reetablering,
21 for å redusere utslipp knyttet til riving, materialer og transport
- 22 ● At alle nybygg tilhørende kommunen skal være plusshus med BREAM-sertifisering
23 og ha passiv- eller plusshusstandard.
- 24 ● At alle kommunale virksomheter skal miljøsertifiseres.
- 25 ● Stille krav til ombruk og gjenbruk av materialer i alle kommunale byggeprosjekter.
- 26 ● Stille krav om streng klima- og miljøsertifisering av alle nye bygg.
- 27 ● Stille krav om energiproduksjon og vegetasjon på tak og fasader i nye større bygg,
28 og lage incentiver for dette for eksisterende bygg, for å bidra til klimatilpasning og økt
29 biologisk mangfold.
- 30 ● Gjøre det enklere å legge solceller på tak i private hjem gjennom
31 veiledningsordninger og forenklinger av lokale regelverk.
- 32 ● Etablere karbonfangst på forbrenningsanlegget.

- 1 • Stille krav om landstrøm til alle cruiseskip og ferger som ankommer Kristiansand.
- 2 • Det oppgis utslipp fra alle skip som anløper havnen.
- 3 • Gjøre det enklere å selge strøm fra solceller og annen lokal produsert energi til
- 4 nettet.

5 3.2 En klimatilpasset kommune

6 Selv i en verden som når utslippsmålene i Parisavtalen, vil vi oppleve klimaendringer.
7 Allerede nå opplever vi kortere vintre og mer ekstremvær. Derfor må vi tilpasse Kristiansand
8 til et hardere klima. De mest effektive tiltakene er å gi mer plass til grøntområder og å åpne
9 flere vannveier. En grønn by forberedt på klimaendringer er god å bo i, gir rom til biologisk
10 mangfold, beskytter mot flom, renser luften og regulerer lokalklima.

11 **Kristiansand Venstre vil:**

- 12 • Reetablere, restaurere og etablere mer natur i hele byen for å kutte utslipp, ta vare
- 13 på det biologiske mangfoldet og styrke beredskapen mot ekstremvær.
- 14 • Styrke overvannsstrategien og øke tempoet i gjenåpningen av elver og bekker som
- 15 er lagt i rør.
- 16 • Innføre en støtteordning for etablering av grønne tak og vegger på eksisterende bygg
- 17 og for naturdekke i bakgårder i borettslag og sameier.
- 18 • Åpne for hurtig omregulering av gateareal og parkeringsplasser for å gi plass til
- 19 fortaushager og mikroparker.
- 20 • Kartlegge arealer som ligger brakk for å restaurere og reetablere mer natur.

21 3.3 Grønt hverdagsliv og sirkulær økonomi

22 Å ta vare på miljøet handler om å ta ansvar, men det handler også om å gjøre
23 Kristiansand til en bedre by å bo i. En grønn kommune, der det er enkelt og billig å leve
24 miljøvennlig, er en god kommune å bo i. Å gå, sykle og å reise kollektivt skal alltid være det
25 rimeligste og beste alternativet.

26 Nordmenn ligger på verdenstoppen i forbruk per innbygger med tre ganger større forbruk
27 enn den gjennomsnittlige europeer. For å redusere belastningen som følge av forbruk og
28 avfall, må vi legge til rette for økt gjenbruk av materialer og deling av ressursene. Venstre vil
29 derfor gjøre det enklere og mer attraktivt å dele, gjenbruke, ombruke og resirkulere.

30 **Kristiansand Venstre vil:**

- 31 • Prioritere fotgjengere, sykkel og kollektivtransport foran privatbilisme.

- 1 ● Legge til rette for at kollektivtrafikken kan løse flere hverdagsproblemer gjennom
2 bestillingstransport, for eksempel aldersvennlig transport, henting og levering til
3 fritidsaktiviteter og skoleskyss
- 4 ● Få slutt på overfylte søppeldunker ved å erstatte dem med smartere og mer
5 innovative søppelkasser.
- 6 ● Stille krav om at kommunale virksomheter alltid skal vurdere gjenbruk ved
7 anskaffelse av materiell.
- 8 ● Lage en gjenbruksstrategi, som legger til rette for at kommunen kan velge brukt
9 fremfor nytt i alle anskaffelser der det er mulig.
- 10 ● Samarbeide med staten for å gjøre det enklere å gjenbruke og reparere, blant annet
11 ved å jobbe for å redusere moms på reparasjon.
- 12 ● Bidra til at det kommer på plass en velfungerende ordning for ombruk av
13 bygningsmaterialer i Kristiansands-regionen.
- 14 ● Sikre at et miljø- og folkehelseregnskap ligger til grunn for prioritering av alle større
15 samferdselsinvesteringer i Kristiansand kommune.
- 16 ● Arbeide for en Byvekstavtale som skal gi bedre fremkommelighet for buss, sykkel,
17 gange, nærings- og nyttetrafikk.
- 18 ● Arbeide for at byvekstavtalen inneholder forpliktende tids- og investeringsplan for
19 utbygging av sammenhengende sykkelveinett i kommunen.
- 20 ● Legge til rette for bildelingsordninger, for eksempel ved å vurdere krav om
21 bildelingstilbud på større utbyggingsområder
- 22 ● Innføre flere effektive tiltak for å redusere svevestøv, blant annet fra vedfyring og
23 piggdekk. Opprettholde lokale elbilfordeler, som reduserte parkeringsavgifter og
24 lavere bompengesatser.
- 25 ● Sørge for at alle har en park eller et grøntområde i 10 minutters gange fra sin bolig.
- 26 ● Etablere en veiledningstelefon for klimatiltak og energisparing.
- 27 ● Utvide og tilgjengeliggjøre Kristiansand kommunes støtteordninger for klimatiltak og
28 energisparing i borettslag, sameier og næringsbygg.
- 29 ● Sikre friheten til å velge fullverdige veganske og vegetariske alternativer i
30 kommunens kantiner og institusjoner.
- 31 ● Gjøre det enklere for kristiansandere å sortere og resirkulere avfall, blant annet ved å
32 utvide åpningstidene ved gjenbruksstasjonene og sikre et bedre tilbud for innsamling,
33 gjenbruk og gjenvinning av tekstilavfall.
- 34 ● Stille krav om at næringslivet kildesorterer alt avfall.
- 35 ● Støtte opp om låne- og delingsordninger for håndverksmaskiner, turutstyr og
36 liknende etter modell fra BUA-ordningen

1 3.4 Rent og levende hav

2 Venstre vil at Kristiansand skal gå foran i arbeidet med å ta vare på byfjorden og
3 kommunens nære havområder, slik at også fremtidige generasjoner får oppleve et levende
4 og friskt hav.

5 **Kristiansand Venstre vil:**

- 6 ● Kutte tilførselen av plast og annen forsøpling av byfjorden og kommunens nære
7 havområder, blant annet ved mindre bruk av plast og engangsartikler.
- 8 ● Innføre flere vernesoner i Kristiansands del av havområdene der all fangst og fiske er
9 forbudt frem til sunt liv i havet er gjenopprettet.
- 10 ● Jobbe for et forbud mot bunntråling i byfjorden og i kommunens nære havområder for
11 å redusere den totale belastningen på det marine økosystemet.
- 12 ● Innføre forbud mot tømning av septik fra fritidsbåter i sjøen senest i 2023 og anlegge
13 mottaksanlegg for septik fra fritidsbåter.
- 14 ● Stille krav til småbåthavnene om å kutte all tilførsel av forurensning og plast i fjorden
15 og havet.
- 16 ● Legg bedre til rette for mer bading og vannaktiviteter i skjærgården rundt hele
17 kommunen.

18 3.5 By- og stedsutvikling

19 Kristiansand skal være en mangfoldig by med ulike kvaliteter, gode boliger og trygge
20 nabolag. Alle skal ha tilgang og nærhet til grøntarealer, kultur-, service- og tjenestetilbud og
21 et attraktivt og klimavennlig transportsystem. Vi skal skape et nullutslippssamfunn gjennom
22 en målrettet og helhetlig by- og stedsutvikling, der vi tar vare på naturen, havet og
23 kommunens blågrønne preg.

24 3.6 En grønn kommune med plass til alle

25 Kristiansand trenger flere ulike boligtyper over hele byen, og vi må stille strenge kvalitetskrav
26 både til bolig og uteareal. Vi ønsker oss en 10-minuttersby, der innbyggere har
27 hverdagstjenester, som skoler, barnehager, parker og fritidstilbud innenfor ti minutters
28 gange. Slik kan Kristiansand bli en enda bedre kommune å bo i, med mindre sosial ulikhet,
29 både mellom ulike deler av byen og mellom generasjoner.

30 **Kristiansand Venstre vil:**

- 1 ● Tilstrebe at alle skal ha tilgang til grøntareal og hverdagstjenester, som butikker,
2 barnehager, skoler og andre kommunale tilbud maksimalt 10 minutters gange fra der
3 de bor.
- 4 ● Beskytte og bevare grønne områder i kommunen.
- 5 ● Lage en plan for hvordan en kan redusere bilbruk på Odderøya til et minimum
- 6 ● Sikre at alle barn som vokser opp i Kristiansand får plass i gode barnehager og
7 skoler med gode uteareal i trygg gangavstand.
- 8 ● Sikre variasjon i boligtyper over hele kommunen, slik at de som ønsker å bo i
9 Kristiansand finner boliger som dekker deres behov.
- 10 ● Bygge flere boliger blant annet gjennom fortetting ved knutepunkter og
11 transformasjon fra industri- til boligområder.
- 12 ● At det offentlige rom utformes menneskevennlig og universelt, med beplantning,
13 gode bymøbler og muligheter for aktivitet.
- 14 ● Ivareta strøkskarakter og mangfold, samt kreve menneskevennlig byutvikling.

15 3.7 Nye byutviklingsområder

16 Mange ønsker å bo i Kristiansand, og kommunen trenger flere boliger for å dempe
17 prispresset. Mange områder i kommunen har et stort potensial for utvikling, uten at det går ut
18 over natur eller vernehensyn. Venstre ønsker å prioritere byutvikling i områder tilknyttet. På
19 denne måten kan byen utvikles, uten at det øker transportbehovet og uten at det går på
20 bekostning av naturområder.

21 **Kristiansand Venstre vil:**

- 22 ● At det offentlige rom utformes menneskevennlig og universelt, med beplantning,
23 gode bymøbler og muligheter for aktivitet.
- 24 ● Gi insentiver til bygg med betydelige klima- og miljøgevinster med lavere
25 byggesaksgebyrer og prioritet i reguleringsarbeidet.
- 26 ● Sørge for at det tidlig utvikles god kollektivdekning i nye utviklingsområder, og at
27 gående, syklende og kollektivtransport blir prioritert.
- 28 ● Ta vare på naturen i all byutvikling, og sette mål om arealnøytralitet ved å gjenbruke
29 og fortette allerede utbygde arealer fremfor å bygge ut mer natur.
- 30 ● Sørge for at etablering av skoler, barnehager, grøntområder og andre sosiale tilbud
31 sikres tidlig i prosjektutviklingen av nye utviklingsområder i kommunen.
- 32 ● Forenkle regulering på mindre tomter i den tette byen og tilrettelegge bedre for
33 fortettingsprosjekter.

- 1 ● Sørge for at Lagmannsholmen blir et levende byområde med ulike typer boliger,
2 tilgjengelige og attraktive offentlige byrom og et variert handels-, service- og
3 tjenestetilbud.
- 4 ● Fjerne barrierer som gjør byen mørk, utrivelig og utrygg.
- 5 ● At høyhus kun skal bygges på tomter som ligger tett på kollektivknutepunkt, og med
6 krav om høy arkitektonisk kvalitet, samt at de skal bidra til vesentlige forbedringer på
7 bakkeplan med publikumsrettede tilbud, gode offentlige rom og nabolag.
- 8 ● Støtte at høyspentledninger legges under bakken gjennom tettbygde områder.
- 9 ● Sikre et sterkt vern av småhusområder og strøk av historisk betydning.
- 10 ● Samarbeide med grunneiere, næringsliv og innbyggere om økt byliv i hele sentrum.

11 3.8 Boliger for alle

12 Kommunen har en stor tomtereserve, noe som har bidratt til lav vekst i boligpriser og til at
13 det har vært enklere å kjøpe bolig i Kristiansand enn i de andre storbyområdene.
14 Kristiansand Venstre vil gjøre det enklere for flere å eie en bolig gjennom en miljøvennlig og
15 offensiv boligpolitikk.

16 **Kristiansand Venstre vil:**

- 17 ● Sørge for at nye boligområder legger til rette for varierte boformer som borettslag-,
18 selveier-, leie- og kommunale boliger
- 19 ● At nye boliger primært bygges ved fortetting ved kollektivknutepunkt og
20 bydelssentra/senterområder, ikke gjennom nedbygging av natur.
- 21 ● Samarbeide med boligaktører om alternative kjøpsmodeller som hjelper flere inn på
22 markedet som for eksempel deleie og leie-til-eie-modell.
- 23 ● Gjøre kommunal saksbehandling av plansaker mer effektiv, digital og inkluderende,
24 for å sikre raskere boligbygging, mer forutsigbarhet for utbygger og bedre
25 medvirkning for innbyggerne.
- 26 ● At det stilles krav til høy bokvalitet i nye boliger, med godt dagslys, utsyn, tilgang til
27 gode private og felles utearealer.
- 28 ● Arbeide mot hyblifisering i Kvadraturen og andre sentrumsnære områder for å legge
29 til rette for at flere familier kan bosette seg der.
- 30 ● Prioritere å behandle reguleringsaker for studentboliger og de mest miljøvennlige
31 boligene.
- 32 ● Legge til rette for å bygge flere boliger for førstegangsetablerere, bl.a. med
33 husbankstandard, mulighet for Startlån og «leie til eie»-prosjekter.

1 3.9 Gode og levende nabolag

2 Flere boligområder i Kristiansand mangler naturlige møtesteder, har for dårlig kollektivtilbud
3 og er dårlig tilrettelagt for at folk kan gå eller sykle. Venstre vil invitere med folk og næringsliv
4 til å videreutvikle sine nabolag og styrke lokalsamfunnene. Vi vil etablere og sikre
5 møteplasser i folks nabolag, med flere grøntområder og et godt service- og tjenestetilbud.
6 Det må også bli lettere å reise miljøvennlig internt i alle bydeler.

7 **Kristiansand Venstre vil:**

- 8 ● Etablere flere trygge møteplasser, tilrettelagt for sosial aktivitet for alle aldersgrupper.
- 9 ● Tilrettelegge for at flere offentlige og private bygg kan brukes av lokale lag og
10 foreninger på ettermiddager og kvelder.
- 11 ● Sørge for at det utvikles velfungerende nærområder nært byens knutepunkter, med
12 boliger, tjenestetilbud og lokalt næringsliv.
- 13 ● Styrke søknadsbasert støtteordninger for lokale nabolagssoner, og sikre at nabolag
14 blir utviklet i samarbeid mellom kommunen, by- og stedsdelene, innbyggerne og
15 lokalt næringsliv

16 3.10 Grønn transport

17 Venstre vil sørge for at alle raskt, enkelt og rimelig kan komme seg rundt i kommunen på en
18 miljøvennlig måte, og vi vil alltid være en garantist for et bedre og billigere kollektivtilbud. By-
19 og stedsutviklingen må skje på en måte som utnytter grønn transport mest mulig effektivt,
20 gjennom å skape attraktive boligområder med arbeidsplasser, boliger og tjeneste- og
21 servicetilbud i gangavstand til de største kollektivknutepunktene. Vi må redusere behovet for
22 privatbilen for å redusere arealbruk, forurensing og utrygge situasjoner.

23 Kristiansands transportsystem skal være blant de mest miljøvennlige i Norge. Da må vi både
24 prioritere mer og bedre tilrettelagt areal for gående og syklende, samtidig som kollektiv-,
25 personbil- og varetrafikken må være utslippsfri. Det betyr at det ikke skal være vekst i
26 personbiltrafikken.

27 3.11 Gå- og sykkelbyen Kristiansand

28 Venstres mål er å skape en kommune der gående og syklende føler seg trygge i trafikken
29 hele året. For mennesker med ulike funksjonsvariasjoner er Kristiansand fremdeles i stor
30 grad en utilgjengelig kommune. For mange steder er kommunen utformet på bilens
31 premisser, med fysiske barrierer og plassbegrensninger for myke trafikanter. Vi vil styrke

1 gang- og sykkelaksene, og sørge for at indre by har et finmasket nett av bilfrie gater. Rundt
2 skoler og barnehager vil vi opprette bilfrie soner, der barn fritt kan ferdes trygt og på
3 egenhånd.

4 **Kristiansand Venstre vil:**

- 5 ● Utarbeide en overordna plan for hvordan Kristiansand kan utvikles til en attraktiv by
6 for syklister.
- 7 ● Jobbe for at det etableres et sammenhengende sykkelveinett i byen for å sikre fysisk
8 adskillelse fra andre trafikantgrupper.
- 9 ● Senke fartsgrensene, blant annet med 20-soner rundt skoler, redusere hastigheten
10 der det er blandet trafikk og 30-sone som standard i tettbygde strøk.
- 11 ● Gjøre det enklere for myke trafikanter å ferdes i byen gjennom å opprette bilfrie
12 soner, soner med redusert fartsgrense, sykkelgater og gågater.
- 13 ● Sikre at hensynet til gående og syklende ivaretas når bygg- og anleggsarbeid pågår.
- 14 ● Etablere flere gågater, fortau, snarveier, gangveier og bilfrie soner i flere deler av
15 kommunen.
- 16 ● Jobbe for at alle offentlige områder i Kristiansand blir universelt utformet.
- 17 ● Sikre alle barn trygge skoleveier, og at kommunen skal fremme og gi tilskudd til
18 skoler som ønsker å begrense biltrafikk gjennom i områder hvor mange barn ferdes.
- 19 ● At det innen 2024 skal omdisponeres minst fire gater i Kvadraturen til såkalte
20 sykkelprioriterte gater.
- 21 ● Sikre at sykkelveier, fortau og gågater prioriteres når veier måkes for snø om
22 vinteren, og innføre børsting av sykkelveier som standard, fremfor salting som sliter
23 på sykkel og natur.
- 24 ● Sikre bedre samspill mellom el-sparkesykler og andre trafikanter gjennom å definere
25 soner med lav hastighet, dedikerte parkeringssoner og parkeringsfrie soner.
- 26 ● Arbeide for flere tilgjengelige bysykler, el-sparkesykler og el-sykler i hele byen, også
27 utenfor sentrum.
- 28 ● Etablere flere trygge og funksjonelle sykkelparkeringsanlegg ved viktige
29 trafikknutepunkt, og etablere servicestasjoner for sykler der det også er tilbud om
30 lading for el-sykler.

31 **3.12 Kollektivtransport**

32 Venstre vil fortsette å være den sterkeste forkjemperen for at kollektivtrafikk i kommunen vår
33 skal være rimelig, ha hyppige avganger og nå ut til flest mulig. Det handler om at du skal

1 komme deg dit du skal på en god og miljøvennlig måte. Vi vil få tilbudet og passasjertallet
2 opp, og billettprisene og utslippene ned.

3 **Kristiansand Venstre vil:**

- 4 ● Ha en makspris på 600 kroner i måneden for kollektivt i Kristiansand, med halv pris
5 for honnør, ungdom, elever og studenter. Barn skal reise gratis.
- 6 ● Tilby nye og mer fleksible billettyper, som sørger for at passasjerene alltid er sikret
7 den billigste billett-typen.
- 8 ● Utvide kollektivtilbudet på nattestid og ha ordinære busstakster på nattbusser.
- 9 ● Videreutvikle og utvide AKTs tjenester, som ordningen med aldersvennlig transport
10 (SVIPP), slik at tilbudet i enda større grad møter folks behov i hverdagen.
- 11 ● Styrke AKTs tilbud på tvers, innen og mellom deler av kommunen utenfor
12 sentrumsnære områder.
- 13 ● Sørge for økt finansiering til kollektivprosjekter og sykkeltilrettelegging, gjennom å
14 kreve økt statlig bidrag gjennom en Byvekstavtale.
- 15 ● Samarbeide med nabofylkene og nabokommuner om samferdsel og kollektiv.
- 16 ● Gjennomføre kraftfulle tiltak for å bedre fremkommeligheten for buss i Kristiansand.
- 17 ● Sikre at busstopp ligger i gangavstand til boligområder, samt handels- og
18 tjenestetilbud.
- 19 ● Sikre at alle, uansett funksjonsvariasjon, skal kunne benytte kollektivtilbudet. Utvide
20 ordningen med TT-kort, med flere reiser og lavere priser.
- 21 ● Ha flybusstilbud til og fra Kjevik.

22 **3.13 En miljøvennlig bilpolitikk**

23 Den raske fremveksten av elbiler løser mange av miljøproblemene med biltrafikk, men ikke
24 trafikkproblemer og støy eller svevestøv. Venstre vil sikre at den totale biltrafikken i
25 Kristiansand ikke øker, og samtidig legge til rette for en rask elektrifisering av bilparken og
26 nyttetrafikken. Det skal alltid lønne seg å velge de mest miljøvennlige bilene.

27 **Kristiansand Venstre vil:**

- 28 ● Innføre nullutslippssoner der det kun er lov å kjøre med kjøretøy som bruker
29 elektrisitet eller biogass.
- 30 ● Tilrettelegge for at behov for bil løses gjennom bildelingsordninger.
- 31 ● Kraftig øke antallet offentlig tilgjengelige hurtig- og lynladere for elbiler pr. år for å
32 holde tritt med veksten i antall elbiler.
- 33 ● Sikre at det alltid er billigere for elbiler enn fossilbiler i bomringen.

- 1 ● Arbeide mot store veiutbygginger som øker biltrafikken, og kreve prioritering av
2 kollektiv på eventuelle utbygginger.
- 3 ● Få fart på arbeidet med mer klimavennlig og koordinert varelevering i sentrum, slik at
4 vi reduserer bilkjøring og utnytter kapasitet i kjøretøy bedre.
- 5 ● Etablere fyllestasjoner for hydrogen på egnede steder når antall hydrogenkjøretøy
6 øker.
- 7 ● Redusere biltrafikk i belastede boligområder
- 8 ● Tillate biler med HC-kort og taxier for TT-kjøring å kjøre i kollektivgater i Kvadraturen

9 4. Utdanning og oppvekst

10 Utdanning er nøkkelen for fremtiden. Derfor er utdanning alltid en prioritet for Venstre. I et
11 sosialliberalt samfunn må mangfold og ulikhet kombineres med et felles grunnlag. Det betyr
12 at den offentlige skolen er det viktigste fundamentet i Venstres oppvekstpolitikk. Barnehager
13 og skoler er først og fremst til for barnets skyld. Barn har ulike forutsetninger og evner.
14 Derfor må de heller ikke behandles likt, men gis lik mulighet til å ta ut eget potensial. Vårt
15 mål er å skape en skole som ser alle elevene, og som makter å tilby mestring og
16 læringsglede til alle elever. Vi trenger derfor et friere og mindre rigid utdanningssystem.
17 Lærere må ha et bredt lag rundt seg, metodefrihet og tid til å følge opp elevene. De ansatte
18 er skolene og barnehagenes viktigste ressurs, og vi må ha tillit til den kompetansen de
19 besitter. Det betyr at vi skal begrense kontrollen og rapporteringen, og sørge for at
20 pedagogressursene får den nødvendige plassen og friheten. Politikernes oppgave er å
21 definere mål og prioritere ressurser, og la ansatte og skole- og barnehageledelse styre
22 innholdet mest mulig selv.

23 4.1 Barnehage

24 Ingen familier er like, og barn har ulike behov. Derfor ønsker Venstre et mangfold i
25 barnehagetilbudet, slik at familier kan velge et tilbud som passer for dem og barnet. Å ikke få
26 plass i en barnehage i nærheten av der du bor eller jobber, vil by på utfordringer. Det er en
27 kapasitetsutfordring som må løses.

28 Kompetanse hos ledelse, lærere og ansatte, gode inne- og utemiljø og nok voksne er helt
29 avgjørende for barna. Kvaliteten på barnehagene er det som er viktig, ikke hvem som driver
30 eller eier barnehagene. Kvaliteten på barnehagene i Kristiansand varierer i dag, og enkelte
31 barnehager har for lav voksentetthet eller for lav kompetanse blant de ansatte. Venstre vil
32 aldri gå på kompromiss med kvalitet.

1 Barnehagen er avgjørende for integrering, inkludering og språkutvikling. Det er derfor viktig
2 at kommunen jobber målrettet for å øke graden av deltakelse for barn med flyktning- og
3 innvandrerbakgrunn i barnehagen.

4 **Kristiansand Venstre vil:**

- 5 ● At alle skal ha mulighet til å få plass i en barnehage i sitt nærmiljø.
- 6 ● Bevare foreldrenes frihet til å velge barnehage, og behandle private og offentlige
7 barnehager likeverdig.
- 8 ● Legge til rette for et mangfoldig tilbud, slik at foreldre kan velge barnehageplass
9 også ut fra barnehagens profil.
- 10 ● utvikle den kommunale kontantstøtten til 2-åring, og bruke midlene til å gi flere
11 mulighet til å gå i barnehagen.
- 12 ● Ha flere barnehageopptak i året, for å sikre at alle får mulighet til å begynne i
13 barnehagen etter endt foreldrepermisjon.
- 14 ● Åpne for enkelte barnehager med utvidet åpningstid der mange foreldre ikke bare
15 jobber på dagtid, med en begrensning på maksimal oppholdstid for barnet.
- 16 ● Gjennomføre prøveordning med helg- og døgnåpne omsorgstilbud for barn, med en
17 begrensning på maksimal oppholdstid for barnet.
- 18 ● Styrke lederutdanning for barnehagene.
- 19 ● At barnehager skal ha nok kompetente ansatte, oppfylle pedagog- og
20 bemanningsnormen, ha leder til stede og vikarer ved behov.
- 21 ● Styrke barnehageansattes kompetanse om barn med høyt læringspotensial.
- 22 ● rekruttere flere faggrupper med barnefaglig kompetanse til barnehagene.
- 23 ● Jobbe for å øke andelen mannlige barnehagelærere.
- 24 ● Sikre god og næringsrik mat i kommunale barnehager.
- 25 ● Ruste opp og sørge for universell utforming i barnehagebygg og uteareal, slik at alle
26 barn har gode lekeområder.
- 27 ● Styrke alderstilpasset opplæring for barn om kropp, seksualitet, identitet og følelser
28 fra og med barnehagen.
- 29 ● Gi søskenmoderasjon til familier som har barn i både barnehage og
30 skolefritidsordning.
- 31 ● bedre informasjonsarbeidet til gruppene som har rett på gratis barnhage.
- 32 ● Forbedre overgangen fra barnehage til skole, bl.a gjennom å sikre felles kartlegging
33 og overgangssamtaler.
- 34 ● gjøre det enklere å vente et år med skolestart.
- 35 ● tilby svømmeundervisning for de eldste barna i barnehage

1 4.2 Skole

2 Skolen er det viktigste virkemiddelet vi har for å lykkes med å utjevne sosiale forskjeller. Å få
3 en god start på skolegangen er avgjørende for å lykkes senere i utdanningsløpet.

4 Tidlig innsats for å ivareta og sikre god opplæring er grunnleggende. Det er likevel stor
5 forskjell på behovene hos elevene. Venstre ønsker flere og tydelige virkemidler for å gi
6 tilpasset opplæring, gjennom kompetente lærere og økt metodefrihet.

7 Kristiansand Venstre ønsker å gi skolene et faglig løft, gjennom å fortsette tilbudet om
8 videreutdanning til lærerne og ved å tilby nye og fremtidsrettede valgfag som koding og
9 entreprenørskap i ungdomsskolen. Elever som sliter med motivasjon må gis bedre støtte.
10 Det trengs tiltak for å sikre at flere fullfører grunnskolen med et godt utgangspunkt for videre
11 utdanning. Ungdomsskolen skal motivere og engasjere elever til å fordype seg i fagene og
12 oppdage hvilke interesser og ønsker de har for sitt liv. Vi vil innføre skolelos, styrke
13 skolehelsetjenesten og gjøre den mer tilgjengelig. Overgangen til videregående skole er
14 viktig for alle elever, og Kristiansand Venstre vil innføre tiltak som gjør den enklere.

15 Kompetente fagarbeidere er en akutt mangel i norsk økonomi. Vi trenger tiltak for å øke
16 rekrutteringen til fagopplæringen og sikre at elevene gjennomfører opplæringsløpet. Elevene
17 må få tydeligere informasjon, tettere oppfølging og muligheter i arbeidslivet. Da er det
18 avgjørende at alle elever har en læreplass å gå til, eller et annet kvalitetssikret tilbud som
19 oppfyller deres ønsker og behov.

20 **Kristiansand Venstre vil:**

- 21 ● Mykne opp starten på grunnskolen ved bruk av metoder som lekbasert læring.
- 22 ● Styrke laget rundt eleven, ved å ansette flere helsesykepleiere, sosiallærere,
23 skolepsykologer, miljøarbeidere og rådgivere med formell kompetanse. Slik at
24 lærerne får mer tid til å være pedagoger.
- 25 ● Sikre styrking av skolehelsetjenestens kompetanse om psykisk helse og koble
26 psykologer tettere på skolehelsetjenesten.
- 27 ● At kommunen skal tilby kursing og midlertidige opplæringstilbud for ufaglærte i
28 skolen, frem til de får en formalisert kompetanse.
- 29 ● Støtte etablering av friskoler der de utgjør et supplement til den offentlige skolen
30 heller enn en erstatning, og der hvor det bidrar til å styrke det totale
31 opplæringstilbudet.
- 32 ● Åpne for fleksibel skolestart for barn, bestemt ut fra modenhet og utvikling.
- 33 ● Sørge for universelt utformede læremidler.

- 1 ● Åpne for å kunne ta om igjen eller hoppe over klasstrinn dersom nivå og faglig
2 utvikling tilsier det.
- 3 ● Styrke tilbudet om forserte løp og talentsatsninger, og legge til rette for at elever som
4 trenger det kan ta færre fag over lengre tid.
- 5 ● Tilrettelegge for et sterkere samarbeid mellom fritidsaktiviteter og skole, spesielt i
6 barneskolen.
- 7 ● Ha et tettere samarbeid med lokalt næringsliv på ungdomsskolen, for å gi elever
8 informasjon og kunnskap om arbeidsmulighetene som finnes i deres nærmiljø.
- 9 ● Styrke samspillet mellom offentlige og private aktører for å sikre et mangfoldig
10 opplæringstilbud.
- 11 ● Gi god alderstilpasset seksualitetsundervisning gjennom hele skoleløpet, gjennom
12 samarbeid med helsetjenestene.
- 13 ● Støtte forsøksordninger med nye valgfag på ungdomsskolen, både teoretiske og
14 praktiske.
- 15 ● Sikre at barn som kan lese, skrive eller regne ved skolestart får utfordringer tilpasset
16 sine forkunnskaper fra første skoledag.
- 17 ● Styrke svømmeopplæringen, for eksempel ved å tilby ekstra undervisning
- 18 ● Sikre barn og unges personvern gjennom å ikke tillate kameraovervåking av elever i
19 skoletiden, eller generelle søk med narkotikahund
- 20 ● bedre overgangen mellom ungdomsskole til videregående blant annet gjennom
21 bedre informasjonsarbeid, rådgivning og ved å tilby intensivkurs i overgangen mellom
22 ungdomsskole og videregående.
- 23 ● samarbeide med kulturskolen og frivillige organisasjoner for å utvide aktivitetstilbudet
24 på SFO
- 25 ● Stille krav om flere lærlinger i kommunale anbud og øke inntaket av lærlinger i
26 kommunale virksomheter.
- 27 ● Stimulere til samfunnsengasjement ved at også ungdomsskoleelever skal kunne ta ut
28 politisk fravær.
- 29 ● Legge til rette for et mer fleksibelt skoleløp, ved å fremskynde eller utsette skolestart
30 samt hospitere hos andre klasstrinn.
- 31 ● Sikre at barn som trenger det får spesialundervisning, og prøve ut flere modeller for
32 kvalitet i det spesialpedagogiske tilbudet
- 33 ● Etablere flere plasser på spesialskolene med og styrke samhandling med nærskolen.
- 34 ● Sikre at religiøse og kulturelle normer ikke hindrer barns deltakelse i undervisning,
35 samtidig som det religiøse og kulturelle mangfoldet blant elevene blir respektert.
- 36 ● Styrke kompetanse på bruk av digitale og analoge læremidler i skoleløpet.
- 37 ● Styrke tiltak som sikrer tilhørighet til nærskole for barn med spesielle behov.

- 1 • Utvikle en bemanningsnorm for PP-tjenesten, og starte opp prosjekter med fast PPT-
2 tilstedeværelse på skoler.
- 3 • Styrke alternative opplæringsarenaer med mulighet til praktisk læring og
4 entreprenørskap.
- 5 • Styrke skolebibliotekstjenesten ved å ha gode innkjøpsbudsjetter, lengre åpningstider
6 og kvalifisert personale på alle skolebibliotek.
- 7 • Sikre likeverd ved å fjerne religiøse samlinger i regi av den offentlige skolen
- 8 • Styrke den tilpassede opplæringen ved å legge til rette for at elever kan få tilrettelagt
9 undervisning i fag der de ligger på et annet nivå enn eget klassetrinn.

10 4.3 SFO

11 SFO er et viktig tilbud, og det bør derfor være tilgjengelig for flere. Selv om Kristiansand er
12 kommet langt i arbeidet med å sikre alle barn mulighet til å delta, er det fortsatt elever som
13 av ulike årsaker holdes utenfor fellesskapet. Økonomi skal ikke være til hinder for deltagelse.
14 Kvaliteten på tilbudet i SFO må styrkes og det må legges opp til samarbeid med aktører
15 utenfor skolen, der det bidrar til å øke kvaliteten på tilbudet

16 Kristiansand Venstre vil:

- 17 • Sikre like muligheter for deltagelse i SFO ved å gi gratis halvdagsplass til alle elever i
18 skolen.
- 19 • Gi søskenmoderasjon til familier som har barn både i barnehage og aktivitetsskole.
- 20 • Sikre og utvikle fag- og lederkompetanse hos SFO-ledelsen.
- 21 • Gi barn en variert hverdag og lokal inkludering ved å utvikle modeller for samarbeid
22 mellom SFO og frivillige organisasjoner, aktører innen kulturlivet og idrettslag

23 4.4 Lærerne

24 Kompetente skoleledere og lærere er det aller viktigste for elevenes læring. Gode skoler
25 kjennetegnes av gode ledere, felles ansvar og tverrfaglig samarbeid der det er tid til å jobbe
26 med tilpasset opplæring. Kunnskapsrike lærere, som er omgitt av gode og stabile fagmiljø,
27 er avgjørende for å sikre økt læring og mindre uro i skolen.

28 Kristiansand Venstre vil:

- 29 • Gi KS tydelig signal om at lærerne skal prioriteres særlig i fremtidige
30 lønnsforhandlingene og gjøre læreryrket mer attraktivt gjennom flere
31 karrieremuligheter og mindre byråkrati og papirarbeid.

- 1   • Styrke lærerens muligheter til kompetanseutvikling gjennom mer samarbeid med
- 2   høyere utdanning.
- 3   • Arbeide for å redusere dokumentering- og rapporteringskrav for lærere slik at de får
- 4   mer tid til undervisning og oppfølging av elever.
- 5   • At kun de med formell rådgivningskompetanse skal være karriere- eller
- 6   utdanningsveiledere i skolen.
- 7   • fortsette opplæring av lærere i koding og programmering, og tilby lærere
- 8   videreutdanning i teknologi.

9   4.5 Skolehelsetjenesten

10   En økende andel unge opplever utfordringer med psykisk helse. De ungdommene som sliter
11   med psykisk helse, og som søker hjelp hos skolehelsetjenesten, møter ofte lange køer og en
12   helsetjeneste som ikke har kapasitet til å tilby den hjelpen ungdommene trenger.
13   Skolehelsetjenesten trenger derfor et kraftfullt løft.

14   **Kristiansand Venstre vil:**

- 15   • Styrke skolehelsetjenesten med mål om én ansatt i skolehelsetjenesten per 250
- 16   elever i skolen.
- 17   • Sikre bredere mangfold i skolehelsetjenesten ved å rekruttere flere menn.
- 18   • Styrke mandatet og funksjonen til skolehelsetjenesten ved å gi dem mulighet til å
- 19   dokumentere fravær.
- 20   • Øke tilgjengeligheten til skolehelsetjenesten ved å opprette en digital
- 21   skolehelsetjeneste som et supplement til det fysiske tilbudet på skolene.
- 22   • Styrke skolehelsetjenesten med flere yrkesgrupper som psykologer, miljøterapeuter,
- 23   sosionomer og idrettspedagoger.
- 24   • Stille krav til formell kompetanse for helsesykepleiere ansatt i skolen.

25   4.6 Læringsmiljø

26   Et godt fysisk og psykisk arbeidsmiljø er avgjørende for en god skole. I dag går mange
27   elever på skoler som er gamle, forfalne og trange, og det tas for ofte i bruk midlertidige
28   løsninger for å møte økt elevtall. Noen skoler og elevmiljøer sliter også med vold og uro. Vi
29   må ta igjen etterslepet på vedlikehold og rehabilitering av skolebyggene og sikre skoler og
30   enkeltelever rask og god hjelp og støtte når det oppstår vanskelige situasjoner.

31   **Kristiansand Venstre vil:**

- 1 ● Styrke læringsmiljøteamet i skolen for å sikre god faglig støtte for lærere og elever.
- 2 ● Styrke det tverrfaglige laget rundt læreren ved å ansette flere yrkesgrupper som for
- 3 eksempel miljøarbeidere, psykologer og minoritetsrådgivere.
- 4 ● Sikre at det er en sammenheng mellom utvikling av nye boligområder og antall
- 5 skoleplasser.
- 6 ● Jobbe for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet i skolen.
- 7 ● Få fortgang i utbyggingen av skoler i deler av kommunen med økende elevtall.
- 8 ● Sørge for universell utforming i bygg og uteområder ved skoler, barnehager og
- 9 lekeplasser.
- 10 ● Håndheve opplæringslovens bestemmelser om elevenes psykososiale skolemiljø
- 11 strengere og mer effektivt.

12 4.7 Barnevern

13 Familien står for den viktigste delen av oppveksten, og alle barn og unge har rett til å ha det
14 trygt hjemme. Noen ganger trenger familier støtte i vanskelige situasjoner, mens andre
15 ganger må barna få den nødvendige tryggheten og omsorgen hos andre enn egen familie.
16 Et godt barnevern er et barnevern som har tid og mulighet til å gjøre gode undersøkelser og
17 kan gi god og rask hjelp til både barn og voksne som har behov for det. Venstre ønsker et
18 barnevern som har tid og ressurser til å sette barnet i sentrum. Barnevernet skal jobbe
19 kunnskapsbasert, og ikke påstandsbasert, for å finne de metodene som fungerer best for
20 barna selv. For å kunne gi god hjelp trenger barnevernet faglig sterke medarbeidere med
21 gode kommunikasjonsferdigheter.

22 **Kristiansand Venstre vil:**

- 23 ● Sikre barnevernet nok bemanning, kompetanse og ressurser til å gi barn og familier
- 24 den hjelpen de trenger, uten lang ventetid.
- 25 ● Sikre tilstrekkelige ressurser til godt ettervern.
- 26 ● Gjøre barnevernet mer tilgjengelig slik at barn og foreldre får bedre kjennskap til sine
- 27 rettigheter og hva barnevernet kan hjelpe dem med.
- 28 ● Styrke barns medvirkning i avgjørelser som angår dem og sikre at barnets beste blir
- 29 ivaretatt.
- 30 ● Øke meklingskompetansen i barnevernet, slik at uenigheter i forbindelse med
- 31 barnets omsorg løses på en minst mulig inngripende måte.
- 32 ● Ha tettere samarbeid mellom barnevern, politi, skole, psykisk helsevern og familie
- 33 slik at det raskt kan settes inn nødvendige og riktige tiltak.

- 1 ● Jobbe for økt informasjonsdeling mellom etatene som arbeider med barn og unge, og
- 2 sørge for at informasjonsdelingen er i barn og unges beste interesse.
- 3 ● Jobbe for å rekruttere flere menn til arbeid i barnevernet.
- 4 ● Jobbe for en god flerkulturell forståelse i barnevernet.
- 5 ● Styrke fosterhjemstjenesten og øke arbeidsgodtgjørelsen for å rekruttere og støtte
- 6 opp om fosterhjem, særlig med flerkulturell bakgrunn.
- 7 ● Videreføre og styrke samarbeidet med UiA om Universitetsbarnevern.
- 8 ● styrke kompetansen rundt funksjonsnedsettelse i offentlige instanser som arbeider
- 9 med barn.

10 4.8 Oppvekst og nærmiljø

11 Barn har behov for trygge omgivelser, og vi må sørge for lekemuligheter i nærmiljøer, gode
12 grøntområder og trygg trafikk. Venstres mål er at alle barn og unge skal ha mulighet til å
13 delta i kultur- og idrettsaktiviteter i sitt lokalmiljø. Samtidig må vi styrke de forebyggende
14 tjenestene som fanger opp sosialt utsatte barn og ungdom.

15 Kristiansand Venstre vil:

- 16 ● Sikre gode utearealer for alle barn og etablere flere offentlige lekeplasser for barn i
- 17 alle bydeler.
- 18 ● Sikre trygge skoleveier for alle barn i Kristiansand blant annet gjennom å stenge
- 19 utvalgte bilveier for trafikk, etablere flere fartsdempere eller redusere tillatt hastighet.
- 20 ● Gjennomføre systematiske miljøprosjekt i områder med sosiale utfordringer der
- 21 tjenester som barnevern, psykolog og NAV flyttes inn i skolen og har aktivitet på
- 22 skolens område også utenom skoletid.
- 23 ● Ha lokalkjente miljøteam i flere bydeler for å etablere kontakt med utsatte
- 24 ungdomsgrupper.
- 25 ● Styrke oppsøkende tjenester/utekontakt i bydelene.
- 26 ● Rekruttere flere menn til arbeid med barne- og ungdomstiltak.
- 27 ● Støtte sosiale og kulturelle entreprenører, frivillige organisasjoner og idrettslag som
- 28 ønsker å skape lavterskel fritidstilbud og møteplasser for barn.
- 29 ● Etablere flere møte- og lekeplasser i sentrum, slik som i Tresse
- 30 ● Avvikle den kommunale kontaktstøtten
- 31 ● Fortsette å styrke Familiens hus som kompetansemiljø

1 5. En god kommune for alle

2 5.1 Helsetjenester og psykisk helse

3 Kristiansand kommune skal være en kommune der hver av oss har tilgang på tilpassede
4 helsetjenester med valgmuligheter, uavhengig av forutsetninger. Venstre er opptatt av at vi
5 skal bli sett som hele mennesker i møte med helsetjenestene.

6

7 For at alle skal kunne leve gode og selvstendige liv, må samfunnet forebygge mer og
8 reparere mindre innenfor både psykisk og fysisk helse. Tidlig og tverrfaglig innsats og mer
9 inkludering bidrar til å forhindre utenforskap, og setter flere i stand til å delta i samfunnet på
10 like premisser.

11

12 Tilbudet til personer som sliter med psykiske helseplager og lidelser, er ikke godt nok.
13 Venstre vil sikre rask og god psykisk helsehjelp, utvide lavterskeltilbudet, styrke overgangen
14 fra spesialisthelsetjenesten til kommunale tilbud, styrke ettervernet og redusere byråkratiet.
15 Venstre er opptatt av at de som lever med kroniske diagnoser og plager, skal bli sett som
16 hele mennesker gjennom hele livet og med de behovene de ulike livsfasene krever.

17

18 Venstre vil gjøre det attraktivt å være fastlege i Kristiansand. Legene skal ha gode
19 rammebetingelser og muligheter for kompetanseutvikling slik at pasienten sikres rett
20 behandling.

21

22 Kristiansand kommune skal legge til rette for god samhandling på tvers av tjenester, aktører
23 og interesseorganisasjoner. Venstre vil styrke koordinatortjenestene i kommunen for å gjøre
24 det enklere for tjenestemottakerne å navigere i systemet av helse- og omsorgstjenester.

25 **Kristiansand Venstre vil:**

26

27 Om fastlegeordningen:

- 28 ● Sørge for attraktive arbeidsvilkår for legene med flere muligheter til spesialiseringssløp
29 og kommunalt kjøp av hjemler.
- 30 ● Øke grunnfinansieringen som fastlegene får per pasient på sin liste.
- 31 ● Redusere gjennomsnittlig listestørrelse slik at fastlegene får bedre mulighet til å følge
32 pasientene, særlig de som har behov for tett oppfølging over tid.
- 33 ● Legge til rette for at fastlegene i Kristiansand får det de trenger for å kunne gi god
34 helsehjelp til kronisk syke pasienter.

35

1 Om psykisk helse:

- 2 ● Rekruttere flere psykologer i kommunen.
- 3 ● at det legges til rette for tilbud som ser psykisk og fysisk helse og sosiale forhold i
- 4 sammenheng.
- 5 ● at Psykologers kompetanse innlemmes i en tverrfaglig primærhelsetjeneste og i tett
- 6 samarbeid med allmennelegetjenesten, helsestasjons- og skolehelsetjeneste og lokale
- 7 psykisk helse og rustjenester
- 8 ● At kommunen gjennom aktiv brukermedvirkning utvikler og opprettholder gode
- 9 lavterskeltilbud for ungdom som sliter med psykiske helseplager.
- 10 ● Skape god oversikt på kommunens nettsider om tilgjengelige psykologers ventetid,
- 11 spesialiseringsområde og søkerens rettigheter ved avslag.
- 12 ● Samarbeide med frivilligheten om å legge til rette for treffsteder og
- 13 likepersonstjenester til pasienter og pårørende til kronisk syke.
- 14 ● Sikre bedre samordning av de kommunale handlingsplanene innen psykisk helse og
- 15 rusfeltet.
- 16 ● Ta initiativ til en kommunal handlingsplan mot selvmord og selvskading.
- 17 ● Gjøre ordningen med rask psykisk helsehjelp tilgjengelig for flere.
- 18 ● Samarbeide med Agder fylkeskommune, UiA og Sørlandet sykehus for å gjøre
- 19 Kristiansand til et attraktivt studie- og arbeidssted for fremtidens psykologer.
- 20 ● Bidra til å opprettholde og styrke lokale hjelpetelefontjenester.

21

22 Helse- og livsmestring:

- 23 ● Flere skal få tilbud om en koordinator i kommunen som hjelper med å navigere i
- 24 systemet, slik at alle får den hjelpen de har krav på, etter modell av kreftkoordinator.
- 25 ● Styrke barnekoordinatorrollen.
- 26 ● Tilby kurs for å styrke den barnefaglige kompetansen hos fritidsledere- og trenere og
- 27 andre som arbeider med barn på fritiden.
- 28 ● Redusere andelen kommunalt ansatte som jobber ufrivillig deltid.
- 29 ● Etablere muligheten for mer fleksible turnusmodeller i helsesektoren.
- 30 ● Jobbe for at alle som mottar tjenester i hjemmet skal få et fast og stabilt antall
- 31 personer å forholde seg til når de trenger det, og gjøre BPA mer tilgjengelig der det
- 32 er hensiktsmessig.
- 33 ● Være en pådriver for bruk av velferdsteknologi og e-helsetilbud.
- 34 ● Arbeide for tilstrekkelig bemanning på legevakten.
- 35 ● Sikre at brukerne av brukerstyrt personlig assistent (BPA) tildeles et tilstrekkelig
- 36 antall timer, samt jobbe for å fjerne både aldersgrense og nedre timegrense for
- 37 tildeling av BPA.

- 1 • Styrke tegnspråktilbudet i det kommunale helse- og omsorgstilbudet.

2

3 5.2 Lokal rusreform

4 Venstre vil ha en human ruspolitikk der vi behandler brukere med verdighet. Ruspolitikken
5 må være kunnskapsbasert, sette mennesket i sentrum, og gi folk muligheten til å leve trygge
6 og gode liv. God forebygging og tidlig innsats er avgjørende for å unngå at mennesker
7 havner i rusavhengighet. Rusavhengighet skal møtes med behandling fremfor straff.

8

9 **Kristiansand Venstre vil:**

- 10 • Sette inn økte ressurser i førstelinjetjenesten slik at ventetiden for rusbehandling
11 reduseres.
- 12 • At de kommunale helsetjenestene i større grad skal være til stede der rusavhengige
13 oppholder seg.
- 14 • Rekruttere til tilbudene til de rusavhengige gjennom oppsøkende virksomhet fra
15 hjelpeapparatet.
- 16 • jobbe for at rusavhengige sikres et bedre ettervern og rettsvern.
- 17 • Styrke samordningen mellom kommunen og det øvrige hjelpeapparatet for å sikre
18 helsehjelp, botilbud, oppfølging og behandling basert på den enkeltes behov.
- 19 • Styrke kommunikasjonen om hva kommunen tilbyr ruspsyke.
- 20 • Styrke det regionale og tverrkommunale samarbeidet om psykisk helse og rus.
- 21 • Styrke og sikre de frivillige aktørene på rusfeltet i Kristiansand, blant annet med å
22 tilrettelegge for arbeidspraksis for rusavhengige.
- 23 • Styrke kommunens tilbud i sårbare overganger mellom fengsel, hjem og mellom
24 hjem og behandlingstilbud, med tanke på forebygging mot overdose.
- 25 • Samarbeide med frivilligheten for å styrke eksisterende møteplasser for
26 rusavhengige.
- 27 • Åpne brukerrom og dagtilbud for rusavhengige, med tilgang til helsepersonell,
28 heroinassistert behandling, tilgang til rustesting og mulighet for å bytte brukte
29 sprøyter i rene.
- 30 • Styrke krisesentertilbudet for rusavhengige.
- 31 • Arbeide for at alle brukere som ønsker det har tilgang på likepersonstjenester i de
32 ulike etappene av rusmestring.
- 33 • Øke kompetansen om rus i kommunehelsetjenesten og andre offentlige
34 virksomheter.

- 1 • Styrke ordningene med ressursteam som skal sikre gode helhetlige tjenester til
2 mennesker med alvorlige psykiske lidelser og rusavhengighet. Deriblant ACT, FACT
3 og FACTung-team.

4 5.3 Økt frihet i alderdommen

5 Den eldre delen av befolkningen vokser, og vi lever lengre. For å sikre alle en verdig
6 alderdom må vi prioritere smartere. Vi har alle ulike ønsker og forventninger til hvordan vår
7 alderdom skal være. Venstre vil møte alle eldre med et tilbud som gir valgfrihet og tar i bruk
8 teknologi slik at alle får muligheten til å leve så frie, selvstendige og innholdsrike liv som
9 mulig. Vi vil legge til rette for at eldre mennesker kan få et omsorgstilbud tilpasset sine behov
10 og interesser, dekket av det offentlige.

11

12 Vi vil arbeide for å redusere ensomhet blant eldre, deriblant ved å utvikle gode og effektive
13 kommunale botilbud som gir økt livskvalitet og selvstendighet.

14 Eldre er en stor ressurs for frivilligheten og er hyppige brukere av kulturtilbud. Venstre vil
15 legge til rette for at eldres innsats og plass i samfunnet blir anerkjent og tas med i
16 diskusjoner om utvikling av tjenestetilbud.

17 **Kristiansand Venstre vil:**

- 18 • Legge til rette for at sykehjem og omsorgsboliger har et tilpasset tilbud som
19 reflekterer individets interesser og ønsker.
- 20 • Alle som vil, skal få muligheten til å bo hjemme så lenge som mulig ved at det tas i
21 bruk velferdsteknologi, e-helseløsninger, hjelpemidler og innovasjon for
22 hverdagsmestring.
- 23 • Øke tilbud fra AKT-svipp til eldre, for å sikre god mobilitet i hele kommunen.
- 24 • Satse på hjemmerehabilitering der det er aktuelt, slik at eldre raskest mulig kan
25 komme tilbake til god helse etter sykdom og skade.
- 26 • Opprette ambulerende legestillinger tilknyttet hjemmetjenesten.
- 27 • Sørge for at alle som mottar tjenester i hjemmet får et begrenset antall personer å
28 forholde seg til.
- 29 • Sikre at det opprettes flere plasser ved sykehjem og omsorgsboliger.
- 30 • Vurdere å etablere private bokollektiv med kommunal støtte og egen personalbase
31 der en kan sikre et sosialt fellesskap.
- 32 • Være åpen for en blanding av ideelle, kommersielle og kommunale sykehjem og
33 botilbud.
- 34 • Videreføre varierte og gode kultur- og fritidstilbud for eldre, både i og utenfor
35 omsorgssentrene.

- 1 ● Legge til rette for at eldre som ønsker, kan bidra med frivillig og sosialt arbeid.
- 2 ● At ektepar/samboere skal ha rett til å bo sammen når én eller begge har behov for
- 3 langtidsopphold, samtidig som det legges til rette for gode avlastningsordninger der
- 4 det er behov.
- 5 ● Sørge for tilstrekkelig dag- og døgnavlastning og aktivitetstilbud for demente.
- 6 ● Tilrettelegge for bedre samarbeid på tvers av hjemmetjenesten, helsetjenestene og
- 7 frivilligheten for å motvirke underernæring og styrke den psykiske helsen hos eldre.
- 8 ● Arbeide for å styrke kunnskapen i kommunen om eldre og ernæring.
- 9 ● Sørge for god kvalitet og valgfrihet på maten ved bo- og aktivitetstilbud, blant annet
- 10 ved å involvere beboerne i måltidene.
- 11 ● Styrke det lindrende tilbudet i de kommunale helsetjenestene.
- 12 ● Fortsette satsing på "Leve hele livet" og Kulturrullatoren.
- 13 ● Etablere en "eldrelos"-ordning etter modell fra pasientlos i helsevesenet som gjør at
- 14 eldre og pårørende får bedre veiledning i møte med helsevesen og
- 15 hjelpemiddelsentral.
- 16 ● Øke rekrutteringen av helsepersonell i eldreomsorgen.
- 17 ● Stimulere til etterutdanning og spesialisering for kommunalt ansatte i kommunalt
- 18 helsevesen og eldreomsorg.

19 5.4 Bedre kvinnehelse, reproduktiv helse og barselsoppfølging

20 Kommunen må samarbeide tettere med spesialisthelsetjenesten og eksterne aktører for å
21 tilby en mer helhetlig fødsels- og barselomsorg, og styrke kompetansen og bemanningen på
22 helsestasjonene. Venstre vil ha et løft i det kommunale barseltilbudet.

23

24 Et godt helsetilbud omfatter også rett til informasjon om og tilgang på prevensjon, abort,
25 familieplanlegging og gjennomføring av svangerskap. Tjenestetilbud og informasjon må
26 tilgjengeliggjøres og tilpasses et mangfold av språk og kulturelle kontekster. Samtidig må
27 kunnskapen om skeiv seksualitet, helse og kjønnsidentitet styrkes i alle ledd.

28 **Kristiansand Venstre vil:**

- 29 ● Styrke oppfølgingen i første trimester og i forbindelse med abort.
- 30 ● Styrke jordmor- og helsesykepleiertilbudet for kvinner som velger å føde hjemme
- 31 og/eller ta mer av barseltiden hjemme.
- 32 ● At Kristiansand kommune tilbyr nye familier en oppfølgingssamtale der mors og fars
- 33 mentale helse er tema i løpet av de første fire ukene etter fødsel for å forebygge
- 34 fødselsdepresjon hos foreldre.
- 35 ● At alle helsestasjoner tilbyr egnet amnehjelp og fysioterapi etter fødsel.

- 1 ● Øke bemanningen på helsestasjonene, utvide åpningstidene og sørge for at tilbud
- 2 om hjemmebesøk etter fødsel gis automatisk, i tråd med nasjonale retningslinjer.
- 3 ● At det etableres styrkingsmidler for jordmødre og helsesykepleiere etter modell av
- 4 satsingen på psykisk helse og rus.
- 5 ● Legge til rette for en kommunal doula-/fødselshjelperordning som gjør at flere som
- 6 ønsker det, kan føde hjemme.
- 7 ● Utrede en handlingsplan for seksuell og reproduktiv helse.
- 8 ● Fjerne nedre aldersgrense på gratis prevensjon og øke den øvre til 25.
- 9 ● Tilby god opplæring om kjønns- og seksualitetsmangfold i
- 10 introduksjonsprogrammene og på voksenopplæringen.
- 11 ● Tilgjengeliggjøre informasjon om seksuell og reproduktiv helse på flere språk.
- 12 ● Alle småbarnsforeldre skal tilbys COS-kurs og/eller ICDP-kurs på helsestasjonen.
- 13 ● Ta initiativ til å utarbeide en handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold.
- 14 ● Arbeide spesielt for at helsestasjonen for ungdom og skolehelsetjenesten har gode
- 15 ressurser til å møte unge som sliter med utfordringer knyttet til identitet, kjønn,
- 16 grensesetting og seksualitet.
- 17 ● Bidra til å opprettholde og etablere gode møteplasser for LHBTIQ-personer i hele
- 18 kommunen.
- 19 ● Styrke regionalt kompetansesenter for kjønn og seksualitet i Kristiansand.
- 20 ● Øke støtten til frivillige aktører som bistår sexarbeidere og ofre for menneskehandel.
- 21 ● Tilby voldsalarm til sexarbeidere.

22 5.5 Likestilling, mangfold og inkludering

23 Venstre vil ha en kommune der alle føler seg hjemme. Stort mangfold gir muligheter både for
24 lokalsamfunnet og den enkelte. Venstre vil at kommunen skal arbeide aktivt for å heve
25 kunnskapsnivået om mangfoldet i samfunnet.

26

27 En viktig del av kommunens omsorgsoppgave er å ivareta mennesker med nedsatt
28 funksjonsevne. Venstre jobber for at alle med nedsatt funksjonsevne og deres pårørende
29 skal sikres et godt og individuelt tilpasset tilbud. For Venstre er det avgjørende at alle skal
30 kunne leve et godt liv, påvirke sin egen hverdag og få menneskerettighetene sine ivaretatt.

31

32 Vi skal møte flyktninger med respekt og medmenneskelighet og gi dem muligheten til å
33 skape et bedre liv. Vi vil sikre rask og god integrering og få folk ut i arbeid. Venstre vil gi
34 flyktninger og asylsøkere flere rettigheter og støtte opp om private og ideelle initiativ for
35 bedre integrering.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35

Venstre vil legge til rette for godt samarbeid mellom kommunen og ideelle og frivillige organisasjoner for å kunne tilby møteplasser, opplæring og meningsfylt arbeid.

Kristiansand Venstre vil:

Mennesker med funksjonsnedsettelse:

- Arbeide for at mennesker med utviklingshemming og andre former for kognitive funksjonsnedsettelse skal få individuelt tilrettelagte tjenester og botilbud i sitt nærmiljø, samt styrke medbestemmelsen deres.
- At foreldre med funksjonshemmede barn får rask tilgang til en kontaktperson og koordinator med kompetanse om tilgjengelige tjenester og tilbud.
- At Kristiansand kommune gjør det lettere å få støttekontakt og avlaster, blant annet med å senke aldersgrensen for å bli støttekontakt, og sikre gode rammebetingelser.
- Arbeide for flere universelt utformede bygg og mer tilgjengelig infrastruktur i kommunen.
- Sørge for god informasjon om koordinatortjenester og bruk av individuell plan.

Demokrati og innbyggermedvirkning:

Det er viktig at innbyggerne blir lyttet til og at deltakelsen deres kan påvirke utfallet. Kristiansand skal være en åpenhetskommune som sikrer innsyn i politiske prosesser og folkevalgtes roller i samfunnet.

Kristiansand Venstre vil:

- Jobbe aktivt for at ansatte og folkevalgte i Kristiansand kommune i fremtiden bedre gjenspeiler befolkningen i sin helhet, inkludert etnisitet og nedsatte funksjonsevner.
- Styrke den reelle innflytelsen til kommunens medvirkningsorganer gjennom å for eksempel gi taletid i bystyret og aktuelle utvalg ved aktuelle saker, at sakene sendes til rådene i god tid før behandling og at rådene har mulighet til å sette den kommunale agendaen.
- Innføre Frivillighetsråd i Kristiansand bestående av politisk oppnevnte representanter og valgte representanter av og fra frivilligheten, for å gi frivilligheten en sterk stemme i medvirkning, påvirkning og utvikling.
- Opprette lobbyregister for Kristiansand kommune som viser hvilke aktører som ønsker å påvirke politiske prosesser.
- At skoleelever, studenter og minoritetsgrupper blir inkludert i innspillsfasene til større planer som kommunen utarbeider.

- 1   ● At høringsprosesser skal være grundige, universelt utformede, ubyråkratiske,
2   tilgjengelige i nærmiljøet og på digitale flater og ha gode tidsfrister.

3   Innvandring og inkludering:

- 4   ● Sørge for spredt bosetting av innvandrere for å fremme inkludering.
5   ● Arbeide for rask bosetting av flyktninger.
6   ● Styrke arbeidet med kartlegging og utplassering av flyktninger, slik at de i større grad
7   gis arbeidsmuligheter i tråd med deres kompetanse og utdanning.
8   ● At Kristiansand kommune i samarbeid med NAV skal søke partnerskap med lokalt
9   næringsliv og frivillighet for å øke innvandreres arbeidsmuligheter.
10   ● Satse på «fleksibelt hurtigspor» i integreringsarbeidet.
11   ● Sikre bedre informasjon fra kommunen om tilbud i regi av frivilligheten.
12   ● Styrke rekrutteringen og bedre rammevilkårene for tolker, slik at det lokale
13   tolketilbudet, også når det gjelder tegnspråk, styrkes, og at flere får tilgang til tolk,
14   også utenom ordinær arbeidstid.
15   ● Sikre barn i mottak muligheten til å delta på ordinære fritidsaktiviteter som idrett og
16   kultur.
17   ● Tilby fadder- og traineeordninger for flyktninger og asylsøkere i samarbeid med
18   frivilligheten og NAV.
19   ● Etablere en forsøksordning som gjør det enklere å jobbe under
20   asylsøknadsprosessen.
21   ● Arbeide for å gi papirløse muligheten til å arbeide.
22   ● Innføre et mentorprogram i Kristiansandskolen med sikte på å gi elever med
23   innvandrerbakgrunn flere veier inn i arbeidslivet.
24   ● Skape flere møteplasser for flyktninger.
25   ● Jobbe for økt foreldredeltakelse i skole og fritidsaktiviteter.
26   ● Sikre at offentlig informasjon er tilgjengelig på flere språk.

27   Diskriminering og negativ sosial kontroll:

- 28   ● Motarbeide diskriminering basert på kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller
29   adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse,
30   seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder og andre vesentlige forhold
31   ved en person.
32   ● Motarbeide negativ sosial kontroll og undertrykkende kulturell og religiøs praksis.
33   ● Øke antallet diskrimineringskontroller i utelivet for å bekjempe rasisme og
34   diskriminering.

- 1 ● Hindre diskriminering ved å øke kunnskapen hos skjenkebevillingshavere og –
2 kontrollører om ulike funksjonsnedsettelse som kan ligne beruselse.
- 3 ● At flere offentlige bygg og institusjoner skal ha kjønnsnøytrale toaletter og
4 garderobes.
- 5 ● Styrke kvaliteten og tilgangen på helsetilbudene for innsatte i fengsler gjennom et
6 bedre samarbeid mellom kommunen, spesialisthelsetjenesten og kriminalomsorgen.
- 7 ● Sikre tilstrekkelig helsehjelp til papirløse og personer uten fast oppholdstillatelse.

8 5.6 Arbeids- og sosialpolitikk

9 Velferdsstaten skal ikke bare være et sikkerhetsnett, den skal også gi frihet og muligheter til
10 alle. Skal vi lykkes med å redusere sosiale forskjeller, bekjempe fattigdom og utenforskap
11 må vi få flere ut i jobb og sikre et velferdssystem som ser hvert enkelt menneske. Dagens
12 system er preget av å være komplekst, fragmentert og oppleves som lite tilgjengelig for de
13 som trenger systemet mest. Derfor vil Kristiansand Venstre at Kristiansand skal være
14 forsøkskommune for borgerlønn.

15

16 Kristiansand skal være godt å vokse opp i for alle barn. Kampen mot barnefattigdom er en
17 av våre viktigste saker. Barnetrygden må komme de som trenger den til gode, og alle barn
18 skal kunne delta på aktiviteter. Kristiansand Venstre mener at barns bakgrunn ikke skal
19 begrense deres muligheter for fremtiden.

20

21 **Kristiansand Venstre vil:**

- 22 ● At Kristiansand skal være forsøkskommune for borgerlønn.
- 23 ● Styrke arbeidet for å hjelpe mennesker inn eller tilbake i arbeidslivet - med særlig
24 fokus på unge under 30 år.
- 25 ● At fattigdomsbekjempende tiltak i større grad skal rettes mot enslige voksne.
- 26 ● Prioritere støtte til organisasjoner, stiftelser, arbeidsgivere og tiltak som driver med
27 arbeidsopplæring og livsmestring.
- 28 ● Legge til rette for flere varig tilrettelagte arbeidsplasser både i kommunale og private
29 virksomheter.
- 30 ● Styrke programmet "Nye mønstre, trygg oppvekst" som jobber tett opp mot særlig
31 barnefamilier med dårlig råd for å gi tilpasset, rask og helhetlig oppfølging.
- 32 ● Styrke ordningen med familiekoordinator.
- 33 ● Gi NAV-kontorene mer frihet til å teste ut måter å få flere ut i jobb på.
- 34 ● Arbeide for at kommunen er pådriver for å tilby arbeidstrening og praksisplasser til
35 personer som står utenfor arbeidslivet.

- 1 ● Øke den økonomiske sosialhjelpen slik at den fungerer som et reelt og lett
- 2 tilgjengelig sikkerhetsnett for vanskeligstilte.
- 3 ● Barnetrygden skal ikke være en del av beregningsgrunnlaget for kommunale ytelser.
- 4 ● Etablere en forsøksordning med omgjøring av sosialhjelp til kommunalt
- 5 lønnstilskudd.
- 6 ● Styrke samarbeidet mellom NAV og de kommunale helseinstitusjonene.
- 7 ● Styrke samarbeidet mellom arbeidslivet og utdanningssektoren for å redusere
- 8 utenforskap og kompetansegap.
- 9 ● Forenkle og effektivisere NAV-tjenestene gjennom digitalisering og automatisering.
- 10 Samtidig må det finnes alternative løsninger for dem med mindre digital kompetanse
- 11 eller fulle digitale rettigheter.
- 12 ● Øke brukermedvirkningen i oppfølgingsarbeidet og tjenesteutviklingen til NAV, også
- 13 på kommunalt nivå.
- 14 ● Gjøre det mulig å motta sosialhjelp og penger for aktivitet/arbeidstrening samtidig, for
- 15 å stimulere til arbeid.
- 16 ● Styrke kapasiteten til NAV-veilederne for å gi mer tilpasset oppfølging.
- 17 ● Stimulere til at flere kan starte egne bedrifter, og styrke samarbeidet mellom
- 18 kommunen og etablerersenteret i enkeltsaker.
- 19 ● At barnetrygden ikke skal regnes som inntekt for familier som mottar sosialhjelp.
- 20 ● Jobbe for gode gratistilbud for barn i skoleferiene.

21 Sosial boligpolitikk:

- 22 ● Tilby et mangfold av boformer som omsorgsboliger og bofellesskap, tilpasset ulike
- 23 brukergrupper og i tråd med FN-konvensjonen for personer med
- 24 funksjonsnedsettelse (CRPD).
- 25 ● Øke antall kommunale boliger i tråd med behovet, og hjelpe eksisterende beboere
- 26 over i egen bolig.
- 27 ● Gjøre bomiljøet i og rundt kommunale boliger bedre, særlig for barn og unge.
- 28 ● Sikre brukermedvirkning og barns beste i tildeling av kommunale boliger.
- 29 ● Benytte kommunenes forkjøpsrett i større boligutbygginger i områder med få
- 30 kommunale boliger, med mål om å kjøpe 5–10 prosent av leilighetene for kommunale
- 31 boliger.
- 32 ● Tilrettelegge for at flere, også personer i utsatte grupper eller økonomisk
- 33 vanskeligstilte, kan eie egen bolig.
- 34 ● Samarbeide med frivillige og private aktører på leiemarkedet for å motvirke
- 35 diskriminering på utleiemarkedet.

- 1 ● Sikre at beboere i kommunale boliger får mulighet til å opprette beboerråd.
- 2 ● Utrede muligheten for flere barneboliger for barn og unge med funksjonsnedsettelse.
- 3 ● Ha en maksgrense på andel kommunale boliger per delbydel, ikke etablere nye
- 4 kommunale boliger der denne grensen er overskredet, og selge eksisterende boliger
- 5 etter hvert som de blir ledige frem til vi kommer under grensen.

6 Fattigdom og hjemløshet:

- 7 ● Si nei til tiggeforbud, siden straff og forbud ikke er løsningen for å få vanskeligstilte ut
- 8 av fattigdom.
- 9 ● Sikre hjemløse tilgang til postadresse, dusj og toalett, og øke kapasiteten på
- 10 akuttovernatningsplasser.
- 11 ● Øke støtten til de frie rettshjelpstiltakene i byen.

12 En trygg by for alle:

- 13 ● Øke bruken av omvendt voldsalarm.
- 14 ● Styrke fokuset på reduksjon av vold i nære relasjoner.
- 15 ● Sørge for at unge som begår kriminelle handlinger raskt møter forebyggende tiltak og
- 16 preventive straffereaksjoner som ungdomsstraff eller påtaleunntatelse med særskilte
- 17 vilkår.
- 18 ● Sikre finansieringen av krisesentre og passe på at kapasiteten er stor nok til å dekke
- 19 behovet.
- 20 ● Tilby egnet bolig etter krisesenteropphold når ofre ikke kan flytte hjem og nødvendig
- 21 hjelp etter at de har flyttet.
- 22 ● Oppdatere beredskapsplanleggingen, blant annet ut ifra koronapandemien og
- 23 erfaringer fra krigen i Ukraina.
- 24 ● Styrke den digitale sikkerhetskompetansen i kommunen.
- 25 ● Videreutvikle et tett og godt samarbeid mellom kommunen og politiet, gjennom
- 26 styrket kontakt med politirådet og politiutvalget.
- 27 ● Videreføre og styrke det kriminalitetsforebyggende samarbeidet mellom kommunen
- 28 og politiet, jf. SALTO.

29 6. Flere jobber og flere i arbeid i Kristiansand

30 Kristiansand står foran store muligheter og valg som vil prege kommunen og landsdelen i
31 mange år framover. Nye næringer som havvind og produksjon av hydrogen blir bygget på
32 den fantastiske kompetansen industrien på Sørlandet har. Venstre står klare til å gripe disse
33 mulighetene, samtidig som vi skal legge til rette for at eksisterende industri og næringsliv får
34 muligheten til å utvikle seg videre.

1 6.1 Forutsigbarhet for næringslivet

2 Den største hindringen for flere jobber og investeringer i Kristiansand de siste fire årene har
3 vært manglende forutsigbarhet. Venstre vil at både folk og bedrifter skal kunne stole på
4 kommunale vedtak slik at de har trygge rammer for å være med på å utvikle kommunen
5 videre.

6 Det betyr ikke at kommunen skal si ja til alle prosjekter eller stille svake krav, men at man
7 skal lage tydelige planer med klare forutsetninger for framtidig utvikling. Venstre vil arbeide
8 sammen med næringslivet for å skape flere jobber samtidig som vi tar nok hensyn til det
9 lokale miljøet og vårt globale ansvar for å kutte utslipp.

10 **Kristiansand Venstre vil:**

- 11 • Gi næringslivet tydelige og forutsigbare rammer for sine investeringer.
- 12 • Stille gradvis strengere miljø- og klimakrav og ha god dialog med næringslivet for
13 hvordan man kan finne de beste løsningene for å møte disse.

14 6.2 Flere i jobb

15 For mange i Kristiansand står utenfor arbeid. Det gir utfordringer for kommunen, men først
16 og fremst for det enkelte mennesket eller familien. Venstre vil ha et krafttak for å flere folk i
17 arbeid gjennom samarbeid med ideelle aktører, næringslivet, fylkeskommunen og staten.

18 Økt sysselsettingsgrad, primært i privat sektor, er avgjørende for landsdelens
19 konkurransekraft. Flere i arbeid løfter ikke bare folk ut av utenforskap og fattigdom, det gir
20 lokalt næringsliv et oppsving. Venstre vil derfor ha et arbeidsliv som er fleksibelt og
21 tilgjengelig nok til å passe for folk med ulike forutsetninger. Kommunene og
22 lokalsamfunnene spiller en viktig rolle i å inkludere flere gjennom ordninger som brukerstyrt
23 personlig assistent (BPA), introduksjonskurs som leder til deltakelse i arbeidslivet og
24 samarbeid om tilrettelegging hos bedriftene.

25 **Kristiansand Venstre vil:**

- 26 • Styrke programmet "Flere i arbeid".
- 27 • At kommunene tar sitt samfunnsansvar for at flere skal komme inn i arbeidslivet ved
28 å ta inn lærlinger, tilby praksisplasser og tilby deltidsordninger for folk med redusert
29 arbeidsevne.
- 30 • Sørge for at tilgangen på individuelt tilpasset assistanse, for eksempel tildeling av
31 brukerstyrt personlig assistanse (BPA), skal være tilgjengelig og fremme likestilling.

- 1 ● La NAV-kontorene få rom og mulighet til å gjøre forsøk, utvikle seg og ta i bruk nye
2 metoder som kommer innbyggerne til gode.
- 3 ● Styrke sosialtjenestene med økte ressurser til å yte tett og individuell oppfølging for å
4 bistå flere ut i ordinært arbeid.
- 5 ● Styrke samarbeidet mellom arbeidslivet, grunnskolen, videregående opplæring,
6 fagskolen og høyere utdanning for å redusere utenforskapet og kompetansegapet.
- 7 ● Tilrettelegge for mer sosialt entreprenørskap ved å sikre flere søkbare midler til både
8 kortvarige og lengre prosjekter.

9 6.3 Et Kristiansand tilpasset det moderne arbeidslivet

10 Stadig flere jobber blir mindre stedbundne i både privat og offentlig sektor. Når plassering av
11 hovedkontor blir mindre viktig, gir det Kristiansand store muligheter til å være et attraktivt
12 sted å arbeide og leve for flere. Venstre vil legge til rette for at både offentlige og private
13 arbeidsplasser kan få flere ansatte i Kristiansand og samtidig bidra til at det blir enklere å
14 jobbe i kommunen.

15 De siste tiårene har det blitt gjort viktige grep i Kristiansand for å tilrettelegge for kreative og
16 kulturbaserte næringer. Kilden, den fremtidige Kunstsiloen og stiftelsen Cultiva er viktige
17 aktører som gjør det mulig å skape mer i Kristiansand og i resten av landsdelen. Venstre vil
18 være den viktigste forkjemperen for kreative og kulturbaserte næringer i årene som kommer.

19 **Kristiansand Venstre vil:**

- 20 ● Utarbeide en handlingsplan for å øke antall ansatte i private og offentlige
21 virksomheter som allerede er etablert i Kristiansand.
- 22 ● Tilby god infrastruktur gjennom å støtte eksisterende HUBer i byen og vurdere
23 etableringen av Statens Hus i Kristiansand for å samle flere statlige arbeidsplasser
24 under samme tak.
- 25 ● Arbeide for å øke antall arbeidsplasser i kreative og kulturbaserte næringer kraftig i
26 årene som kommer.

27 6.4 Mer liv i Kvadraturen

28 Kristiansandregionens attraktivitet er avhengig av et sterkt og levende sentrum, med tydelige
29 urbane kvaliteter. Venstre vil legge til rette for at Kvadraturen kan utvikle seg videre og
30 skape mer liv i sentrum. For å ha et levende sentrum må det være enkelt å drive næring i
31 byen vår og det må være attraktivt å ferdes der. Venstre vil ta natt-økonomien på alvor, med

1 de muligheter det ligger i å videreutvikle eksisterende og bygge nye arenaer for scenekunst,
2 møteplasser og et levende sentrum som tiltrekker seg både egne innbyggere og folk utenfra.

3 **Kristiansand Venstre vil:**

- 4 ● At flere skal arbeide og bo i sentrum.
- 5 ● Få på plass en gatebruksplan med mål om å sette av mer plass i gatene til byliv og
6 næringsvirksomhet.
- 7 ● Etablere flere lekeplasser
- 8 ● Tilrettelegge for flere kunst- og kulturopplevelser i sentrum
- 9 ● Ha forsøksprosjekt med utvidet skjenketid
- 10 ● At det skal utnevnes en politisk ansvarlig for natt-økonomien. Denne har løpende
11 dialog med bransjen, politi og andre, blant annet frivillige som natteravner,
12 vedkommende skal løfte både utfordringer og muligheter som ligger i denne delen av
13 byens økonomi.

14 6.5 Flere turister skal oppleve kommunen vår

15 Kristiansand er en fantastisk destinasjon for turister og reiselivsnæringen står foran store
16 muligheter for vekst i framtida. Som regionhovedstad kan Kristiansand bidra til bedre
17 samarbeid på Sørlandet for flere reisedøgn i hele regionen til det beste for alle. Kristiansand
18 sin posisjon som en stor landbruks- og jordbrukskommune må brukes for å styrke
19 kommunens attraktivitet som reisemål.

20 **Kristiansand Venstre vil:**

- 21 ● Samarbeide tett med prosjektet matregion Agder for å tilby unike matopplevelser til
22 turistene i regionen vår.
- 23 ● Arbeide for at butikkene i Kvadraturen kan få holde åpent på søndager i
24 sommersesongen.
- 25 ● Samarbeide med øvrige kommuner på Agder for å gjøre det enklere for turister å
26 velge lange opphold i regionen.
- 27 ● Ha forsøksprosjekt med å tilgjengeliggjøre flere gater for servering og handel.

28 6.6 Grønnere og mer innovativt landbruk og havbruk

29 Landbruk- og havbruksnæringen gjør en utrolig viktig jobb som produsenter av maten vi
30 spiser. Næringene er også viktige for å utvikle kommunen vår videre, skape nye

1 arbeidsplasser og er viktige kulturbærere. Venstre vil ha gode rammer for å gjøre landbruket
2 og havbruket mer bærekraftig og å videreforedle produkter i kommunen.

3 **Kristiansand Venstre vil:**

- 4 ● Bidra til at kommunen etterspør mer lokalmat i sine innkjøp. Og stille strenge miljø-
5 og dyrevelferdskrav i innkjøpene.
- 6 ● Gjøre det enklere for drivere innen landbruk og havbruk å få bevilgninger for mat- og
7 alkoholservering slik at flere kan få oppleve god mat og drikke fra Kristiansand.
- 8 ● Stille strenge krav til vern av matjord og få på plass en matjordstrategi for å kartlegge
9 hvor mye matjord vi har tilgjengelig i dag og hvor mye vi trenger i framtida.
- 10 ● Opprette flere hummer- og torskereservat for å styrke levedyktigheten til artene og få
11 Havforskningsinstituttet med på å kartlegge havområdene i kommunen.
- 12 ● Opprette målrettede tilskuddsordninger for å begrense miljøproblemer fra landbruket
13 og havbruket.
- 14 ● Tilrettelegge for at landbruket skal kunne lage biogass for å få produsert mer energi
15 og få gjødsel av høyere kvalitet.
- 16 ● Sørge for gode rammer for Geitmyra matkultursenter

17 **6.7 Mer grønn energi og industriutvikling i kommunen**

18 Kristiansand er en industriby og Agder er en energiregion. I mange tiår har eksisterende
19 industri vært viktige arbeidsgivere og blitt stadig grønnere. Venstre vil støtte opp om
20 industrien vår og hjelpe den til å få best mulig rammevilkår for omstilling. Ny industri og
21 elektrifisering av samfunnet krever mer energiproduksjon og tilgjengelige arealer. Venstre er
22 opptatt av å ta vare på naturen, samtidig som vi øker energiproduksjonen og tilrettelegger for
23 ny industri. Derfor vil vi gjøre det enklere å søke om å sette opp solceller på takene i
24 kommunen vår, på både næringsbygg og boligbygg. I tillegg vil Venstre kartlegge
25 industriområder, områder rundt motorveier og andre områder hvor naturen allerede er
26 nedbygd med mål om å produsere mer energi på disse områdene.

27 **Kristiansand Venstre vil:**

- 28 ● Sikre arealer og nødvendig infrastruktur som tilstrekkelig energiproduksjon og
29 nettkapasitet for å gi eksisterende og ny industri mulighet til utvikling.
- 30 ● Forenkle søknadsprosesser for oppføring av solceller.
- 31 ● Kartlegge allerede utbygde områder med sikte på å øke energiproduksjonen i
32 kommunen.

1 6.8 Kristiansand som en forutsigbar eier og innovativ innkjøper

2 Kristiansand kommune er eiere i flere selskap og eiendommer. Det må alltid være en bevisst
3 holdning til hva kommunen eier, og hva målet med eierskapet skal være. Kristiansand
4 kommune skal være en trygg og forutsigbar eier som stoler på faglig kompetanse og gir
5 mulighet for utvikling. Samtidig skal kommunen være bevisst i de tilfellene den er eier i
6 virksomheter som står i konkurranse med private aktører, for å sikre rettferdige rammevilkår.

7 Kommunen bruker store midler hvert eneste år på innkjøp. Venstre mener at denne
8 innkjøpsmakten må brukes til å støtte opp om lokalt næringsliv, grønn utvikling i næringslivet
9 og at det må gjøres tiltak som gjør at også små aktører kan konkurrere om kommunale
10 anbud.

11 **Kristiansand Venstre vil:**

- 12 • At kommunen skal føre en trygg og bevisst eierskapspolitikk
- 13 • Bidra til at lokalt næringsliv og mindre aktører skal få reelle muligheter til å
14 konkurrere om lokale anbud og oppdrag. Eksempelvis gjennom å dele større
15 oppdrag opp i mindre deler.
- 16 • Stille strenge klima- og miljøkrav for å fremme større lønnsomhet for grønne
17 løsninger i markedet
- 18 • Stille krav til mål, framfor løsning for å sikre at næringslivet kan presentere nye ideer
19 og løsninger på kommunale prosjekter.
- 20 • At Kristiansand Næringselskap AS (KNAS) primært skal tilrettelegge for gode
21 næringsarealer. Selskapet kan bidra til reguleringsplaner for å sikre gode boområder
22 med varierte boligtyper. KNAS sin rolle som boligbygger begrenses til prosjekter som
23 er ledende på miljøstandarder.

24 6.9 Kommunen som arbeidsgiver

25 Kristiansand kommune er en stor og viktig arbeidsplass i regionen. For å sikre god drift i dag
26 og tilgang på dyktige og kompetente arbeidstakere framover vil Venstre føre en offensiv
27 arbeidsgiverpolitikk.

28 **Kristiansand Venstre vil:**

- 29 • Ha et godt samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene.
- 30 • Arbeide for flere hele og faste stillinger i kommunen.

- 1 ● Gi de ansatte størst mulig grad av fleksibilitet i sin arbeidshverdag og la
- 2 arbeidsoppgavene sin art styre fleksibiliteten.
- 3 ● Ha en strategisk satsning på å få et lavere sykefravær i kommunen.
- 4 ● At folkevalgte og kommunalt ansatte ikke skal ilegges taushetsplikt eller begrenset
- 5 ytringsfrihet annet enn der det er fastsatt ved lov.
- 6 ● Kommunalt ansatte skal sikres godt varslervern.

7 7. Universitetsbyen Kristiansand

8 Universitetet vårt og de andre institusjonene som tilbyr høyere utdanning gir oss enorme
9 muligheter. Studentene våre gjør byen bedre, mer levende og bidrar med både engasjement
10 og kunnskap som gjør at både samfunnet og næringslivet utvikler seg. De sterke
11 fagmiljøene ved UiA gir grunnlag for at det kan etableres mer næringsliv på hele Sørlandet
12 og at vi stadig kan jobbe smartere. Venstre vil gjøre mer for å være et godt vertskap for UiA
13 og for alle studentene som bor i kommunen vår.

14

15 **Kristiansand Venstre vil:**

- 16 ● Legge til rette for å doble dekningsgraden for studentboliger i kommunen fra 10 % til
- 17 20 % gjennom å prioritere de i planarbeid og vurdere å forskuttere økonomisk støtte
- 18 fra staten.
- 19 ● At alle kulturtilbud som mottar kommunal støtte, skal ha studentrabatt.
- 20 ● At månedskortet for studenter til kollektivtransport ikke skal koste mer enn 300
- 21 kroner.
- 22 ● Støtte opp om studenthuset i sentrum i samarbeid med Cultiva og
- 23 Studentsamskipnaden i Agder.
- 24 ● Styrke satsingen på yrkesfaglig høyere utdanning i samarbeid med det lokale
- 25 arbeidslivet, herunder tilrettelegge for etablering av flere fagskoletilbud med mulighet
- 26 for fleksibel utdanning tilpasset lokale og regionale behov.
- 27 ● Støtte studenters og nyutdannedes gründervirksomhet, som «Start up-weeks»
- 28 mellom samfunns- og arbeidslivsaktører, universitetets fagmiljøer og studenter.
- 29 ● Arbeide for at UiA får bedre grunnfinansiering og får lov til å tilby flere
- 30 studieretninger herunder psykologistudium og master i rettsvitenskap.
- 31 ● Samarbeide tett med Studentsamskipnaden i Agder for å sikre et godt helsetilbud til
- 32 studenter

- 1   ● Arbeide for at kommunen og virksomheter skal etablere flere relevante
- 2   praksisplasser for studenter.
- 3   ● Samarbeide tett med arbeidslivet for å få flere studenter inn i arbeid etter studiene og
- 4   få dem til å bli i Kristiansand.
- 5   ● Sørge for at studentidretten og studentfrivilligheten får tilgang på kommunale bygg og
- 6   anlegg for å ha aktivitet og arrangementer.